

Posudek vedoucí diplomové práce

JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.

Název práce: Poplatky v ochraně životního prostředí

Autor práce: Aleš Klekner

Diplomová práce je zpracována v celkovém rozsahu 98 stran, z toho 84 stran (dle čestného prohlášení autora 190 387 znaků) vlastního textu. Kromě úvodu a závěru je výklad členěn do pěti částí. První část je věnována obecným charakteristikám poplatků a jejich roli v ochraně životního prostředí, další tři se podrobně zabývají třemi skupinami poplatků uplatňovaných v ochraně životního prostředí (poplatky za znečišťování v širokém slova smyslu, poplatky za využívání přírodních zdrojů, uživatelské poplatky) a pátá rozebírá dva ekonomické nástroje podobné poplatkům (platbu k úhradě správy vodních toků a správy povodí a odvod z elektřiny ze slunečního záření). Práci doplňují seznamy použitých zkratk a zdrojů a povinné součásti (abstrakty, klíčová slova).

Datum odevzdání práce: 3. června 2022

Aktuálnost (novost) tématu: Zvolené téma není nové, bezpochyby je však zajímavé a aktuální. Poplatky patří k základním a potenciálně velmi účinným nástrojům ochrany životního prostředí a jsou nejvýznamnějším projevem principu *znečišťovatel (uživatel) platí* jako jednoho ze základních principů práva životního prostředí. Podmínkou jejich účinnosti je ovšem jejich vhodné nastavení zahrnující jak předmět poplatku (činnost s negativním vlivem na životní prostředí), tak způsob jeho výpočtu. Přes množství environmentálních poplatků upravených českým právem lze u mnohých z nich o jejich účinnosti pochybovat a kritická analýza jejich právní úpravy je tedy plně na místě.

Náročnost tématu: Zvolené téma považuji za středně náročné. Jak již bylo zmíněno výše, téma environmentálních poplatků není nové, existuje k němu tedy dostatek odborné literatury. Na druhou stranu se jedná o téma poměrně široké vyžadující jak orientaci v řadě právních předpisů, tak schopnost syntézy a kritického myšlení.

Hodnocení práce: Předloženou diplomovou práci hodnotím jako zdařilou, autorovi se povedlo environmentální poplatky existující v české právní úpravě nejen srozumitelně popsat, ale zejména upozornit na jejich nedostatky. Z formálního hlediska nemám k práci výhrady, je psána srozumitelným stylem a neobjevují se v ní pravopisné chyby a překlepy. Grafická úprava

práce je standardní, chválím autorem vytvořené grafy, které vhodným způsobem doplňují výklad. Autor též velmi dobře pracuje s použitými primárními a sekundárními zdroji, odkazy na ně jsou vědecky poctivé a formálně správné. Struktura výkladu je v zásadě velmi jednoduchá a odpovídá cíli autora (str. 6), kterým je „*představení jednotlivých poplatků v ochraně životního prostředí v českém právním řádu, jejich klasifikace, analýza a celkové vyhodnocení z hlediska jejich efektivity*“. Tento cíl se mu v práci daří naplnit: jednotlivé poplatky jsou popsány skutečně podrobně, autor upozorňuje na jejich nedostatky a naznačuje možná řešení *de lege ferenda*. Celkově pak dochází k závěru – ne zcela překvapivému, ale do jisté míry alarmujícím – že poplatky v ochraně životního prostředí, jak jsou zakotveny v českém právu, dlouhodobě neplní základní funkci, kterou by plnit měly, totiž funkci motivační, a k ochraně životního prostředí tak přispívají spíše nepřímo – zajišťováním dodatečných finančních prostředků – než působením na snižování míry negativních vlivů. Práce je v tomto sdělení velmi jasná a nezbyvá než si přát, aby přispěla k opětovnému rozprůdění odborné debaty nad nezbytnými úpravami těchto významných nástrojů ochrany životního prostředí.

Doporučení k obhajobě a návrh klasifikace: S ohledem na výše uvedené konstatuji, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě UK, a doporučuji ji k ústní obhajobě, a to s navrženým klasifikačním stupněm **výborně**.

Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1. Jednou z funkcí poplatků v ochraně životního prostředí je funkce kompenzační, poplatek by tedy měl – alespoň částečně – kompenzovat ekologickou újmu vznikající z poplatněnou činností. Je ekologická újma v současné době v systému poplatků dostatečně zohledněna a o jakých změnách *de lege ferenda* by případně bylo možné uvažovat?
2. Měly by se dle autorova názoru úhrady dle zák. č. 44/1988 Sb., horního zákona, vztahovat i na těžbu nevyhrazených nerostů a proč?

V Ústí nad Labem dne 24. června 2022

.....
JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
vedoucí diplomové práce